

UTOPIILE POLITICE

**Autori : Chihai Mihaela, st. gr. MTCT-151
Țugulea Minodora, st. gr. MTCT-151**

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstract: *Asupra politicii ca activitate socio-umană distinctă s-au format concepții încheiate încă din antichitate. Se știe că doctrinele politice, ca regulă sunt un rezultat al activității fructuoase a diferitor personalități remarcabile din istorie, sau a unor școli, ideile cărora au pătruns prin secole. Fiecare doctrină politică se dezvoltă pe fundalul categorical desemnat de alte teorii precedente. Vom numi astfel de categorii ca „bunăstarea generală”, „interesele poporului”, „dreptate”, „egalitate”, „putere”, „drept” etc. Utopia, ca concepție politică se referă la tentativa umană de a crea o societate perfectă, care nu există (încă). Ea desemnează idei prea avansate, prea optimiste sau lipsite de realism, care pare la un moment dat imposibil de realizat.*

Cuvinte cheie: *utopie, societate, dreptate, egalitate, libertate, proprietate obștească, socialism științific.*

Societatea ideală

Oamenii au visat întotdeauna la o societate mai bună, alcătuită din cetățeni prosperi și fericiți, în care să existe atât dreptate, cât și egalitate. Această aspirație a dus la apariția unor proiecte fanteziste care prezintă, la modul ideal, diferite tipuri de comunități umane

Ce sunt utopiile politice?

Utopia reprezintă o concepție politică sau socială care susține un proiect fantezist, irealizabil al unei forme de comunitate.

Termenul provine de la lucrarea „*Utopia*” aparținând filosofului englez Thomas Morus (sec. al XVI-lea). Etimologic, cuvântul este de origine din limba greacă "ou-topos", ceea ce înseamnă "fără loc", "niciunde" sau „locul care nu există nicăieri”. Utopie e un cuvânt telescopat, căci unește sensurile a două cuvinte, *outopia* (fără loc) și *eutopia* (loc bun). În contextul original, cuvântul nu avea nici un sens conotativ. Treptat s-a specializat și a ajuns să desemneze o specie a genului fantastic.

Utopiile Antichității

Platon, filosof grec din secolul al V-lea î. e. n., dezvoltă prima mare utopie a lumii în lucrările „*Republica*” și „*Legile*”. Republica imaginată de Platon e o utopie politică, o descriere a unei societăți conduse de regi filosofi.

În repetate rânduri, el a încercat să alcătuiască și să dea cetățenilor din timpul său constituții ideale, care să permită instaurarea societății perfecte

După Platon, un stat ideal ar trebui să fie format din trei stări:

Conducătorii, care nu pot fi decât filosofi. (la ei cel mai mult este dezvoltat rațiunea, înțelepciunea, inteligența); Dacă regii nu doresc să devină filosofi, atunci filosofii trebuie să devină regi – afirma Platon;

Păzitorii statului, în interior (apărătorii sau gardienii) și în exterior (războinicii); la ei este dezvoltat curajul, bărbăția;

Ceilalți cetățeni (meșteșugarii și agricultorii) care asigură hrana întregii societăți (la ei este dezvoltată voința, buna cuviință);

Artiștii și poeții trebuie alungați din cetate deoarece creează dezordine.

„Regii-filosofi” trebuie să beneficieze de cel puțin 50 de ani de educație, astfel încât, în cazul lor, înțelepciunea să se asocieze cu puterea.

Platon era împotriva proprietății private. Pentru instaurarea ordinii sociale și eliminarea inegalității sociale, statul trebuie să se bazeze pe proprietatea obștească. Totul trebuie să fie comun, până și copiii și femeile. Acest stat ideal trebuie să fie condus de un filosof.

Evidențiind trei tipuri de suflet – rațiunea, curajul și voința – Platon afirmă că dreptatea se va instaura atunci când fiecare cetățean va ocupa acel statut social corespunzător tipului de suflet caracteristic.

Vorbind despre cinci forme de guvernare, filosoful apare potrivnic al democrației, în special al celei ateniene. Pentru Platon cea mai bună formă, aproape ideală de guvernare este aristocrația în formele de republică sau monarhie.

Utopiile clasice

În 1516, Thomas Morus publică o lucrare numită *Utopia*, în care descrie un model de societate bazată pe egalitatea dintre oameni.

Utopia este o insulă pe care relele societății nu o pot atinge. Egalitatea și fericirea la care s-a ajuns sunt rezultatul desființării proprietății private.

Potrivit lui Th. Morus, oamenii stăpânesc tot ce au în comun, astfel încât între ei nu mai există motive de dezbinare, rivalitate sau conflicte. Munca este obligatorie pentru toți.

Statul reglementează echitabil (în mod drept) producția și consumul.

În timpul liber, oamenii se ocupă de științe și arte.

Fetele și băieții au dreptul la instruire egală.

Muncile extrem de grele sunt făcute totuși de sclavi.

În 1623, călugărul dominican Tommaso Campanella descria Cetatea soarelui ca fiind locul unde oamenii muncesc cu toții, stăpânesc împreună bunurile existente și le împart după nevoi.

La baza acestei societăți luminoase este pusă proprietatea comună, în timp ce proprietatea privată este văzută ca o sursă a răului.

În „Cetatea Soarelui”, Campanella menționa „pentru că funcțiile, meseriile, muncile și sarcinile sunt distribuite tuturor, nu se întâmplă ca cineva să muncească mai mult de patru ore pe zi; restul timpului se poate consuma învățând, discutând, citind, povestind, scriind...”

„Noua Atlantidă” (1624) de Francis Bacon, descrie o insulă învăluită în mister, cu o guvernare suverană pusă în slujba progresului științific, o societate perfect ordonată și o religie a armoniei.

Socialiștii utopici:

Henri Saint-Simon, Charles Fourier, Robert Owen – considerau că proprietatea privată este cauza tuturor relelor din societate din cauza exploatării pe care o generează.

Desființarea acesteia poate asigura instaurarea dreptății și egalității între toți oamenii.

În sec al XIX-lea au luat ființă proiecte concrete de organizare a unor societăți egalitare, numite falanster. Fiecare membru al comunității era proprietar al terenurilor, pădurilor, apelor sau fabricilor, împreună cu ceilalți. Toate s-au soldat însă cu eșecuri.

Utopia socialistă presupune o societate caracterizată prin:

Abundență materială

Absența exploatării

Dezvoltarea omului

Karl Marx și Friedrich Engels au conceput așa-numitul „socialism științific”, care a devenit în sec al XX-lea fundamentul teoretic al regimului comunist.

Conform acestei teorii, dispariția proprietății private urma să facă posibilă dispariția exploatării omului de către om și instaurarea unei societăți drepte.

Regimul comunist s-a prăbușit pe plan mondial în 1989, o dată cu revoluțiile anticomuniste.

Statele în care se menține încă un regim comunist trec fie prin dificultăți economice și sociale foarte mari, precum Coreea de Nord (foamete și mizerie cronică, la scară de masă, muncă forțată a populației etc.), fie încep să aplice reforme de deschidere democratică și economică, precum China.

Utopiile negative

Romanul „1984”, al scriitorului George Orwell, proiectează în viitor fenomenul dictaturii de tip comunist, care exista deja la acea vreme în URSS. Sunt înfățișate metodele brutale de suprimare a libertății de gândire și de mișcare a oamenilor și mecanismele prin care se poate instaura teroarea absolută.

Literatura SF, mai ales, a produs proiecții ale unui viitor dezastruos, apărut în urma unor cataclisme sau războaie devastatoare, care distrug civilizația umană.

Concluzii:

Utopia reprezintă o concepție politică sau socială care susține un proiect fantezist, imaginar, irealizabil al unei comunități.

Cauzele acestor proiecte erau legate de dorința de realizare a unei societăți mai bune, în care, personalitatea umană să se poată afirma liber.

Ele au eșuat, întrucât soluțiile propuse, nerealiste, duceau la o uniformizare forțată a unor oameni diferiți.

Bibliografie:

1. Platon *Opere*, - București, 1974.
2. Voiculescu Marin. „*Istoria doctrinelor politice*”. – București, 1992.
3. Утопический социализм (Хрестоматия). – Москва, 1982.